

Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej

Zbrodnia Katyńska zajmuje w historii Polski szczególne miejsce, jako symbol bezwzględności totalitaryzmu sowieckiego i kłamstwa, ale utożsamiają się też z walką o prawdę, która zwycięża kłamstwo. Z Katyniem kojarzą się dzieje

zbrodni popełnionych na polskich oficerach przez organy bezpieczeństwa wewnętrznego Związku Sowieckiego.

W dniu 17 września 1939 roku Polska, która od dnia 1 września walczyła z niemieckim najeźdźcą, została zdradziecko zaatakowana przez drugiego agresora – Związek Sowiecki. Pomimo odwagi i poświęcenia żołnierzy Wojska Polskiego i Korpusu Ochrony Pogranicza oraz wszystkich obywateli polskich nie byliśmy w stanie powstrzymać Armii Czerwonej, która dysponowała przewagą w ludziach i sprzęcie.

Wiosną 1940 roku NKWD **wymordowało z motywów politycznych blisko 22 tysiące obywateli polskich** wziętych do niewoli po agresji ZSRR na Polskę 17 września 1939.

Jeńcy ginęli od strzału w tył głowy. Ofiary dokonanej zbrodni były pogrzebane w zbiorowych mogiłach Katyniu, Charkowie oraz Miednoje. Egzekucje trwały od kwietnia do maja 1940 roku.

Okolo 15. tysięcy ofiar stanowili więźniowie przetrzymywani wcześniej w obozach specjalnych NKWD w Starobielsku, Ostaszkowie i Kozielsku. Byli to głównie oficerowie

wojska i policjanci. Pozostałe 7 tysięcy, w większości cywilów, osadzono w więzieniach zachodnich obwodów republik Ukraińskiej i Białoruskiej, czyli terenach wschodnich Polski, włączonych w 1939 roku do Związku Radzieckiego. Dotychczas nie znamy miejsc ich pochówku.

Wielomiesięczne przesłuchania oraz próby agitacji jeńców nie przyniosły spodziewanych efektów. Tylko pojedyncze osoby zdołano „złamać”. Zdecydowana większość nie uległa, otwarcie manifestując swój patriotyzm oraz przekonanie o szybkim odrodzeniu się Polski w jej przedwojennych granicach.

Polskich jeńców rozstrzelano na podstawie uchwały Biura

Politycznego KC

Wszeczwiązkowej

Komunistycznej Partii

(bolszewików) z 5 marca 1940

roku. Nakazano w niej

zamordowanie ponad 25. tysięcy polskich jeńców wojennych przetrzymywanych w

obozach i więzieniach na Ukrainie i Białorusi. Decyzja została jednogłośnie

zaakceptowana przez członków Biura Politycznego - Stalina, Woroszyłowa, Mołotowa,

Mikojana, Kalinina, Kaganowicza i Berię, którzy złożyli pod nią swoje podpisy.

Prawda była ukrywana przez ponad pół wieku

Pierwsze transporty śmierci z polskimi jeńcami, formowane przez NKWD, ruszyły 3 kwietnia 1940 roku z obozów w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku. Likwidacja

trzech obozów rozpoczęła się w tym samym czasie, według jednolitego planu przygotowanego przez moskiewską centralę NKWD.

Informację o odkryciu masowych grobów w Katyniu pierwsi podali Niemcy **13 kwietnia 1943 roku**. Dwa dni później radio moskiewskie zakomunikowało, że zbrodnię popełnili Niemcy w 1941 roku podczas zajmowania okolic Smoleńska. Próby wyjaśnienia sprawy przez rząd polski z pomocą Międzynarodowego Czerwonego Krzyża, doprowadziły do zerwania przez Kreml 25 kwietnia 1943 roku stosunków z Polską. Wersję o eksterminacji jeńców przez hitlerowskie Niemcy upowszechniała propaganda ZSRR, a wraz z nią władze PRL.

Zbrodnia katyńska na rozkaz Stalina

Prawda o zbrodni katyńskiej była ukrywana przez ponad pół wieku. Dopiero **13 kwietnia 1990 roku władze ZSRR przyznały, że zbrodnię popełniło NKWD**. Jako winni wskazani zostali wówczas komisarz NKWD Ławrientij Beria i jego zastępca Wsiewołoda Mierkułow. Tego samego dnia prezydent ZSRR Michaił Gorbaczow przekazał prezydentowi Polski Wojciechowi Jaruzelskiemu pierwsze dokumenty archiwalne dotyczące wymordowania Polaków.

Dwa lata później, 14 października 1992 roku, na polecenie prezydenta Borysa Jelcyna, naczelny archiwista państwowy Rosji Rudolf Pichoja wręczył prezydentowi Lechowi Wałęsie w Belwederze kopie głównych dokumentów, dotyczące sprawy

katyńskiej. Dokumenty zostały opublikowane w 1992 roku w Polsce w zbiorze "Katyń. Dokumenty ludobójstwa", a w Rosji w pierwszym numerze miesięcznika "Woprosy istorii" w 1993 roku.

Dla uczczenia pamięci wszystkich zamordowanych przez NKWD w Katyniu, Charkowie i Miednoje oraz w innych miejscach kaźni, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 listopada 2007 r., przyjął przez aklamację uchwałę o ustanowieniu 13 kwietnia Dniem Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej.

Zapraszamy również do zapoznania się z wierszem **Zbigniewa Herberta** pt. „Guziki”, który poświęcony zbrodni katyńskiej.

GUZIKI

Pamięci kapitana Edwarda Herberta

Tylko guziki nieugięte
przetwały śmierć świadkowie zbrodni
z głębin wychodzą na powierzchnię
jedeny pomnik na ich grobie

są aby świadczyć Bóg policzy
i ulituje się nad nimi
lecz jak zmartwychwstać mają ciałem
kiedy są lepką cząstką ziemi

przeleciał ptak przepływa obłok
upada liść kielkuje ślaz
i cisza jest na wysokościach
i dymi mgłą katyński las

tylko guziki nieugięte
potężny głos zamilkłych chórów
tylko guziki nieugięte
guziki z płaszczy i mundurów

Zbigniew Herbert

Bibliografia:

1. Katyń. Zbrodnia nieukarana, pod red. prof. dr. hab. Krzysztofa Komorowskiego. Warszawa 2009.
2. Katyn: Stalin's Massacre and the Triumph of Truth, Allen Paul.
3. Katyń. Zbrodnia i kłamstwo, A.T. Kisielewski, wyd. Rebis 304.